

Förebilds- effekten

2024

Det är
enklare att
hitta sig
själv om
man är två
som letar.

Inledning

Vi på Mentor möter årligen 40 000 ungdomar genom våra förebildsprogram och seminarier. Därför är förståelsen för ungas tillvaro och hälsa avgörande för att kunna skapa de bästa möjliga förutsättningarna, för att fler ska må bra och nå sin fulla potential.

För andra året i rad genomför vi därför studien Förebildseffekten. Studiens resultat visar å ena sidan att en större andel unga har en positiv känsla kring livet som helhet just nu jämfört med 2023. Å andra sidan ser vi en parallell utveckling mot att fler unga upplever sig osäkra kring sin framtid.

En tydlig insikt från årets undersökning är att en särskild grupp sticker ut i resultaten. Ungdomar som växer upp under svagare socioekonomisk bakgrund saknar oftare vuxet stöd och har en betydligt mer pessimistisk syn på framtiden. De upplever sig ha färre utvecklingsmöjligheter och fler hinder på vägen mot att nå sina drömmar, jämfört med ungdomar som växer upp under starkare socioekonomiska förhållanden.

Här krävs ett bättre samarbete mellan aktörer inom politik, skola, näringsliv och civilsamhälle för att stötta extra utsatta grupper av ungdomar till att återfå sin framtidstro.

Likt föregående år visar resultaten på att närvarande vuxna i ungdomars liv har en positiv inverkan på deras upplevda utvecklingsmöjligheter och framtidsutsikter. Resultaten pekar även på att unga efterfrågar ett mer vuxet stöd, vilket stärker vår verksamhet och vikten av att bidra med fler närvarande vuxna i ungdomars liv.

Cecilia Bernard, Generalsekreterare
[Mentor Sverige](#)

Uppföljande studie om ungas mående, liv och framtid

Mentor Sverige har under våren 2024 genomfört en uppföljande studie bland ungdomar i åldrarna 13–17 år. Studien har genomförts som en digital enkät på totalt 54 skolor runt om i landet. Urvalet baserades på skolor som har samarbete med Mentor och studien kan därför betraktas spegla unga som på något sätt kommit i kontakt med Mentor. Slutsatser kring populationen unga i stort bör därför göras med försiktighet, även om skolorna är spridda över hela landet.

2024 är det andra året studien Förebildseffekten genomförs. Majoriteten av frågorna ställdes även i studien 2023, vilket möjliggör för att jämföra resultaten över tid. Studiens frågor kretsar kring hur ungdomar mår, vad de möter för utmaningar och vad vi kan göra för att ge dem bästa möjliga förutsättningar för att må bra och nå sin fulla potential – både i dag och i framtiden.

Rapporten är disponerad i tre delar:

Del 1: Mentors viktigaste frågor som beskriver studiens övergripande resultat om ungdomars mående och framtidstro

Del 2: Socioekonomiska skillnader som fokuserar på fördjupad analys av resultaten utifrån ungas socioekonomiska bakgrund

Del 3: Närvarande vuxna som fokuserar på fördjupad analys utifrån förekomsten av närvarande vuxna i ungas liv

Om rapporten

I arbetet med att analysera resultaten och ta fram denna rapport har vi även i år valt att samarbeta med analysföretaget Ungdomsbarometern som dels är experter på unga, dels själva genomfört ett stort antal studier inom området.

26%

av unga har vid ett eller flera tillfällen behövt stöd av en vuxen men inte fått det.

22%

upplever att vem de är som person utgör ett hinder för deras utveckling och möjlighet att nå sina mål.

Del 1.

Mentors viktigaste frågor

Fler unga positiva till livet som helhet

Vi inleder brett med ungas upplevelse av livet som helhet. Två av tre unga (69%) upplever att deras liv på det stora hela är mycket bra eller bra. Likt förra året är det en större andel killar som uppger att livet känns mycket bra jämfört med tjejer som i större utsträckning svarar att livet känns okej.

Endast en av 20 unga (5%) uppger att livet som helhet känns mycket dåligt eller dåligt. En andel som minskar något över tid samtidigt som andelen positiva ökar. Med andra ord är fler unga positivt inställda till sitt liv som helhet i år jämfört med 2023.

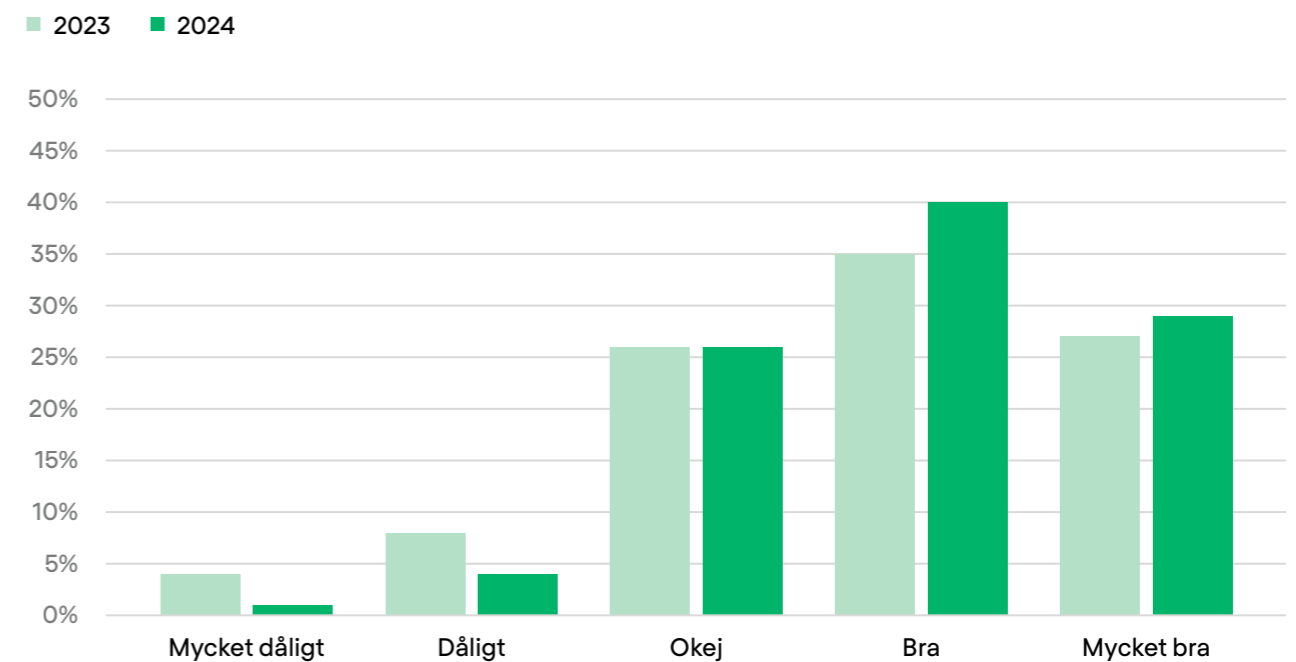
Även i Ungdomsbarometerns årliga studie framkommer att ungdomar uppger ett något bättre mående just nu jämfört med

tidigare års mätningar. I en tid när andelen unga som upplever omvärlden som otrygg ökar, så tenderar fler att vända sitt fokus inåt på det egna måendet och hälsan.

26%

unga upplever att livet som helhet är okej

Fråga: Hur känner du att ditt liv ser ut i dag, som helhet?

Stora möjligheter att uppnå sin fulla potential

Tre av fem unga (64%) upplever sig ha stora möjligheter att utvecklas professionellt med till exempel studier och jobb. Gymnasieelever svarar i större utsträckning att de har mycket stora utvecklingsmöjligheter jämfört med högstadiееlever som i större utsträckning är osäkra.

En nästintill lika stor andel unga (62%) vet vad de kan göra och hur de ska gå tillväga för att nå sina drömmar och mål. Men tjejer är i större utsträckning tveksamma till hur de ska gå tillväga jämfört med killar. Var tredje tjej (36%) upplever sin framtid som oklar jämfört med en av fyra killar (23%). Samtidigt är det en större andel tjejer än killar som planerar att studera vidare direkt efter gymnasiet.

64%

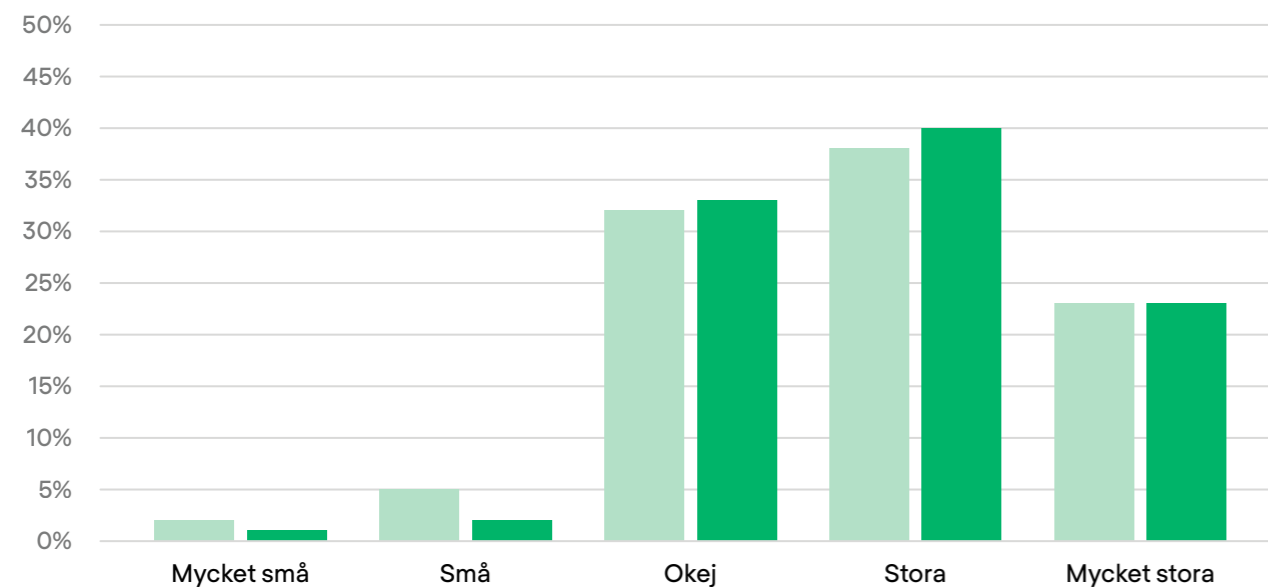
ser sina möjligheter att utvecklas framåt som ganska eller mycket stora

63%

Knappt två av tre unga planerar att fortsätta studera efter gymnasiet. Fler tjejer (68%) än killar (58%) är intresserade av vidare studier*

Fråga: Hur ser du på dina möjligheter att utvecklas framåt, till exempel med studier och jobb?

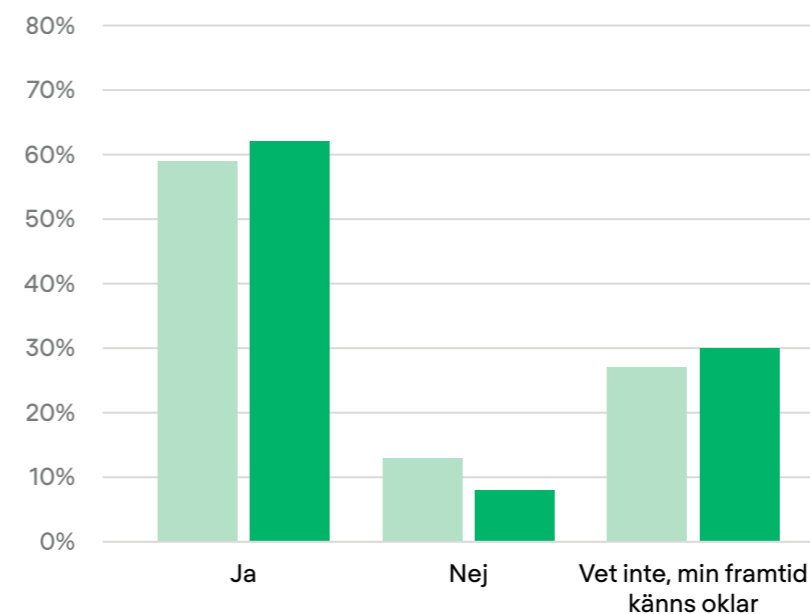
■ 2023* ■ 2024

* Justerad frågeformulering från 2023. Tidigare formulering: "Hur ser du på dina möjligheter att utvecklas professionellt? (t.ex. studier och karriär?)"

Fråga: Vet du vad du kan göra, och hur du ska göra för att nå dina drömmar och mål?

■ 2023 ■ 2024

* Fråga: Planerar du att fortsätta studera efter gymnasiet? (Endast svarsalternativet "Ja" redovisas)

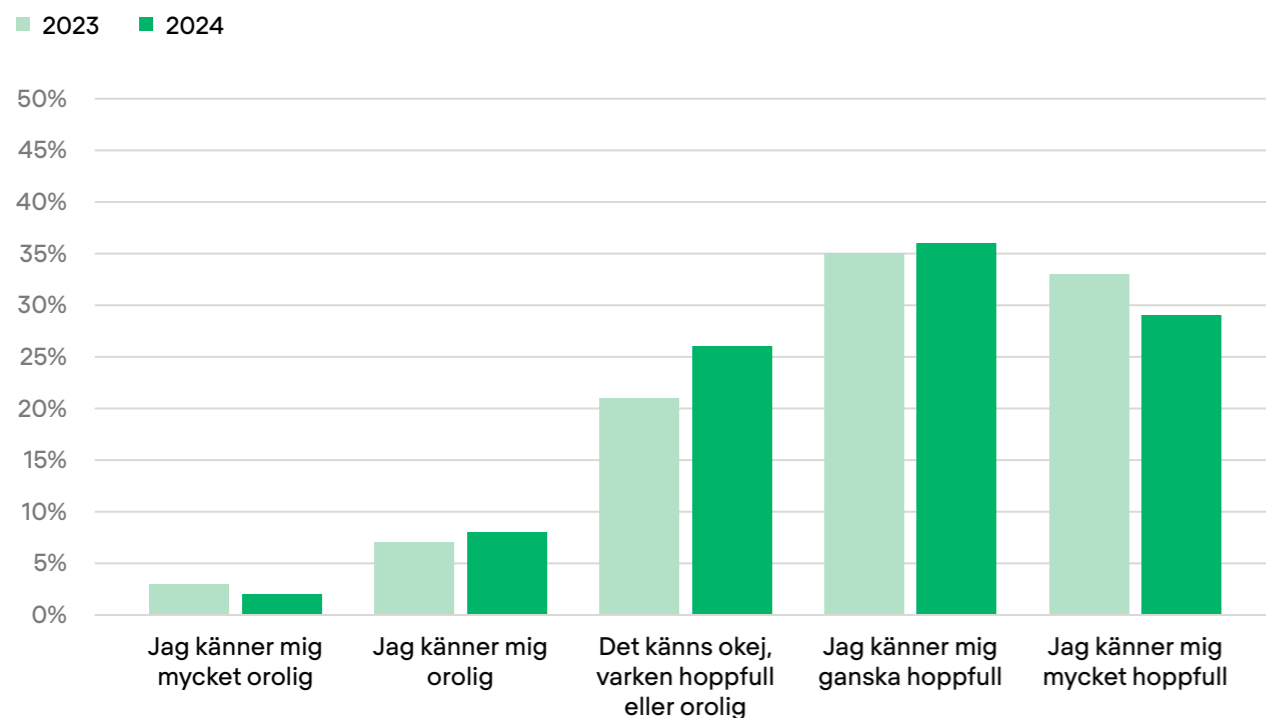
Färre unga hoppfulla inför framtiden

Samtidigt som allt fler unga har en positiv känsla kring livet som helhet just nu, så förstärks bilden av att ungdomar har en tvetydig inställning till sin egen (men kanske framför allt samhällets) framtid.

En av tio unga (10%) är mer oroliga än hoppfulla inför sin framtid, samtidigt som en av fyra (26%) är likgiltiga och svarar att deras framtid varken känns hoppfull eller orolig.

Trots att frågan handlar om den egna framtiden, som de flesta unga trots allt ser positivt på, kan samhällets utveckling påverka bilden av vilken framtid unga ser framför sig. I andra studier Ungdomsbarometern genomför framkommer att ungdomar i dag har en allt mer negativ bild av samhällets utveckling, exempelvis till följd av kriminalitet, krig och klimatkris. En negativ trend som kan ligga till grund för att andelen unga som känner sig hoppfulla inför sin framtid minskar, till förmån för en mer neutral inställning.

Fråga: Hur känner du inför din framtid?

26%

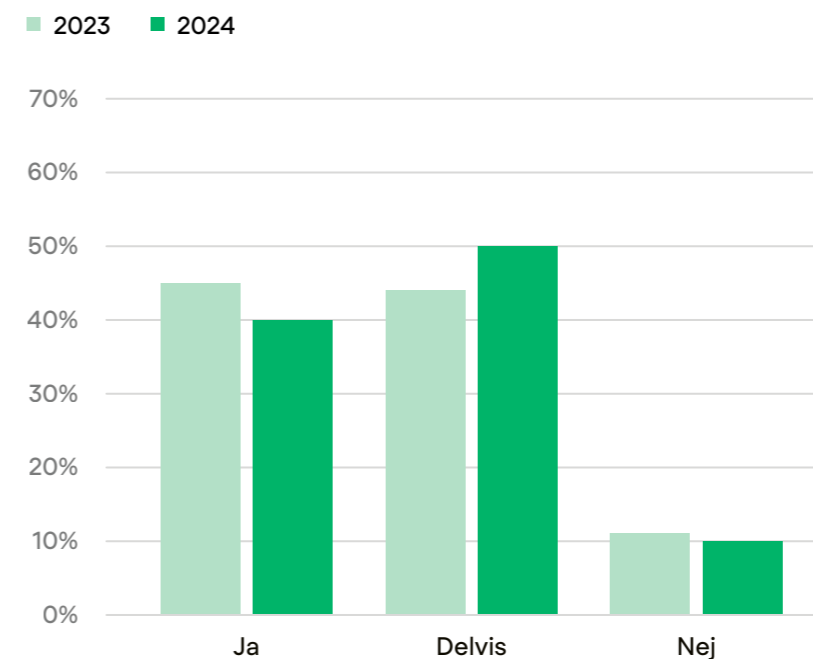
unga svarar att de känner sig likgiltiga inför sin framtid. En ökning från 21% sedan 2023

Större tveksamhet om man bidrar till samhället

Den förändrade inställningen till framtiden kan även höra samman med en större tveksamhet kring sitt bidrag till samhället. Andelen unga som upplever sig bidra till samhället minskar i år, till förmån för andelen som upplever sig bidra till viss del som ökar jämfört med 2023.

Högstadielärover är i större utsträckning osäkra medan gymnasieelever upplever sig bidra i större utsträckning, sannolikt för att de står närmre vuxenlivet och möjligheter att påverka genom att jobba, läsa vidare eller rösta. Likt förra året upplever en av tio unga (10%) att de inte har något att bidra med till samhället i stort.

Fråga: Känner du att du har saker att bidra med till samhället?

10%

upplever att de inte har något att bidra med till samhället

Unga som inte känner att de har saker att bidra med till samhället upplever sig ha färre utvecklingsmöjligheter och är mer oroliga inför framtiden.

36% tjejer

upplever sin framtid som oklar jämfört med 23% killar.

40% killar

uppger att livet känns mycket bra jämfört med tjejer (21%), som i större utsträckning svarar att livet bara känns okej.

Bli mentor på
mentor.se

Genom mentorskap skapar vi förutsättningar för ungdomar att utöka sina nätverk samt att få kunskap om arbetsmarknad och studier.

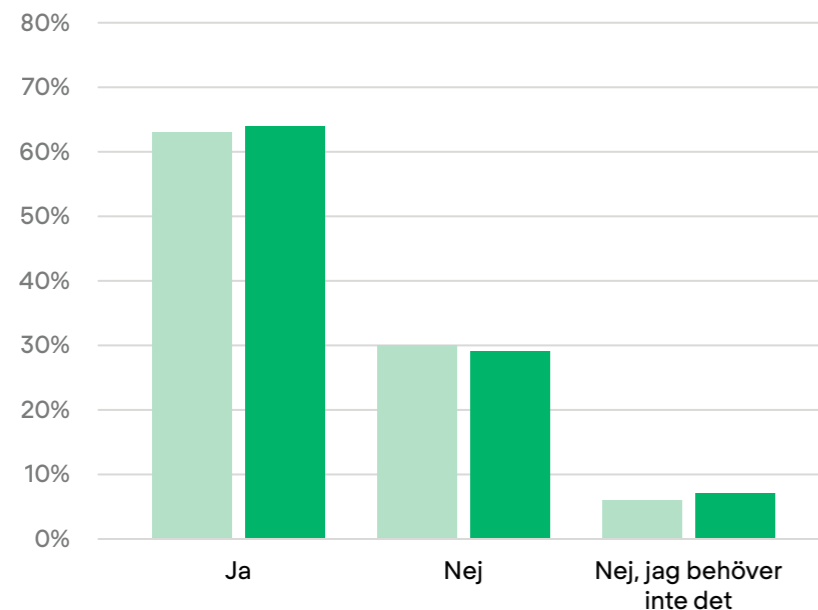
Möjliggörare för ungdomar att nå sin fulla potential

Att skaffa sig en bra utbildning och tjäna pengar är två utbredda drivkrafter bland unga i dag. För att ta sina första kliv in på arbetsmarknaden kan ett kontaktnät med ingångar till en praktikplats eller ett sommarjobb vara av stor vikt. Nästan två av tre unga (64%) uppger att de har kontakter som kan hjälpa dem in på arbetsmarknaden. Samtidigt som var tredje ungdom (36%) alltså uppger att de står utan denna möjlighet.

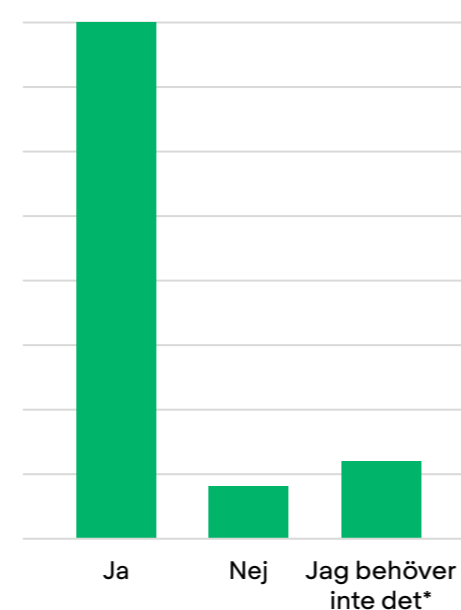
Desto fler unga uppger däremot att de har närvarande vuxna i sitt liv att vända sig till med problem och för att bli lyssnade på (80%). En av fem unga (20%) uppger antingen att de inte har en närvarande vuxen eller saknar behovet av det.

Fråga: Har du kontakter som till exempel kan hjälpa dig med ett sommar- eller extrajobb eller praktikplats?

■ 2023 ■ 2024

Fråga: Finns det någon vuxen i din närhet som lyssnar på dig och som du kan gå till när du har problem?

*Alternativet är omskrivet. Originaltexten lyder "Nej, jag behöver inte det".

Vad hindrar ungdomar från att nå sin fulla potential?

Samtidigt som majoriteten av unga har närvarande vuxna att vända sig till har var fjärde (26%) upplevt minst ett tillfälle när de behövt stöd av en vuxen men inte fått det. Ytterligare en fjärdedel (24%) är tveksamma på om det funnits tillfällen de haft behov av stöd från en vuxen. Resultat som pekar på att unga efterfrågar vuxenstöd i större utsträckning än de har tillgång till i dag, samt till viss del är osäkra på när de med fördel kan söka stöd hos vuxenvärlden.

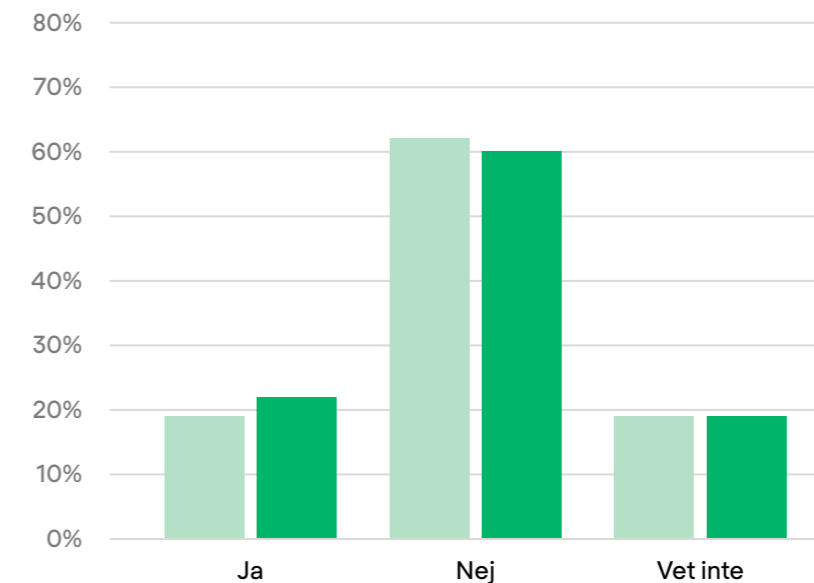
En av fem unga (22%) upplever dessutom att vem de är som person utgör ett hinder för

deras utveckling och möjlighet att nå sina mål. I förra årets upplaga av rapporten såg vi att hindren främst upplevdes handla om ungas ålder, tro, etnicitet och kön.

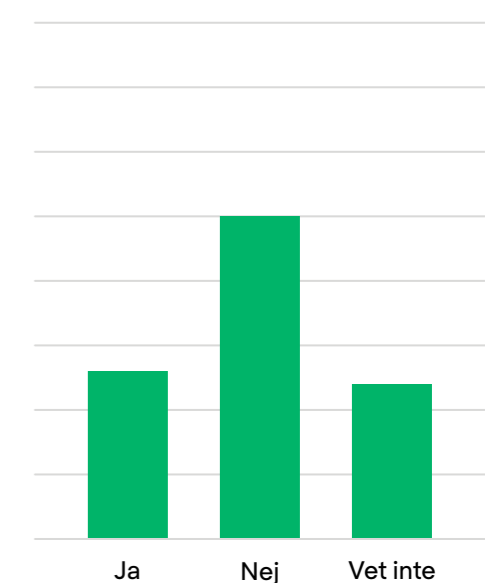
Likt Sveriges befolkning i stort är ungdomar i dag en allt mer heterogen grupp. Spridningen av exempelvis etniciteter och religioner är större, och så är även de ekonomiska klyftorna ungdomar emellan. En faktor som synliggör stora skillnader inom målgruppen är just ungdomars socioekonomiska bakgrund. En variabel vi nu kommer att titta närmre på.

Fråga: Känner du att den du är, är ett hinder för att nå dina mål?

■ 2023 ■ 2024

Fråga: Finns det tillfällen när du behöver stöd av en vuxen men inte får det?

Bli mentor på
mentor.se

**Mentorskap
som frigör
ungas
potential och
stärker deras
framtidstro**

Del 2.
**Socio-
ekonomiska
skillnader**

Socioekonomisk bakgrund

I studien skattas ungdomars socioekonomiska bakgrund utifrån två parametrar. Deras föräldrar/vårdnadshavares utbildningsnivå samt upplevd ekonomisk situation i familjen. Variabeln hjälper oss att få en bild av hur ungdomars socioekonomiska förutsättningar kan samverka med exempelvis deras mående och upplevda framtidsutsikter.

Stark socioekonomisk bakgrund

Ungdomar med en eller två föräldrar/vårdnadshavare med eftergymnasial utbildning samt en upplevd bättre familjeekonomi än snittet.

Svag socioekonomisk bakgrund

Ungdomar med föräldrar/vårdnadshavare utan eftergymnasial utbildning samt med en upplevd sämre familjeekonomi än snittet.

Unga som kommer från en...

Stark socioekonomisk bakgrund

- Utgör **24%** av respondenterna i studien
- Jämn könsfördelning
- **79%** planerar att fortsätta studera efter gymnasiet
- **81%** upplever sig ha mycket stora eller stora möjligheter att utvecklas framåt
- **72%** vet hur de ska gå tillväga för att nå sina drömmar och mål
- **6%** saknar närvarande vuxna och **8%** upplever sig inte behöva närvarande vuxna

Svag socioekonomisk bakgrund

- Utgör **4%** av respondenterna i studien
- Något större andel tjejer än killar
- **57%** planerar att fortsätta studera efter gymnasiet
- **20%** upplever sig ha mycket stora eller stora möjligheter att utvecklas framåt
- **33%** vet hur de ska gå tillväga för att nå sina drömmar och mål
- **20%** saknar närvarande vuxna och **23%** upplever sig inte behöva närvarande vuxna

Bakgrundens betydelse för hälsa och framgång

Ungdomar som växer upp med sämre socioekonomiska förutsättningar mår sämre...

Ungdomar med svag socioekonomisk bakgrund upplever livet i stort som sämre än ungdomar med stark socioekonomisk bakgrund. Det vanligaste svaret för de förstnämnda är att livet är okej (40%) och för de sistnämnda att livet är mycket bra (44%).

40%

av unga med svag socioekonomisk bakgrund upplever livet i stort som ganska eller mycket bra

81%

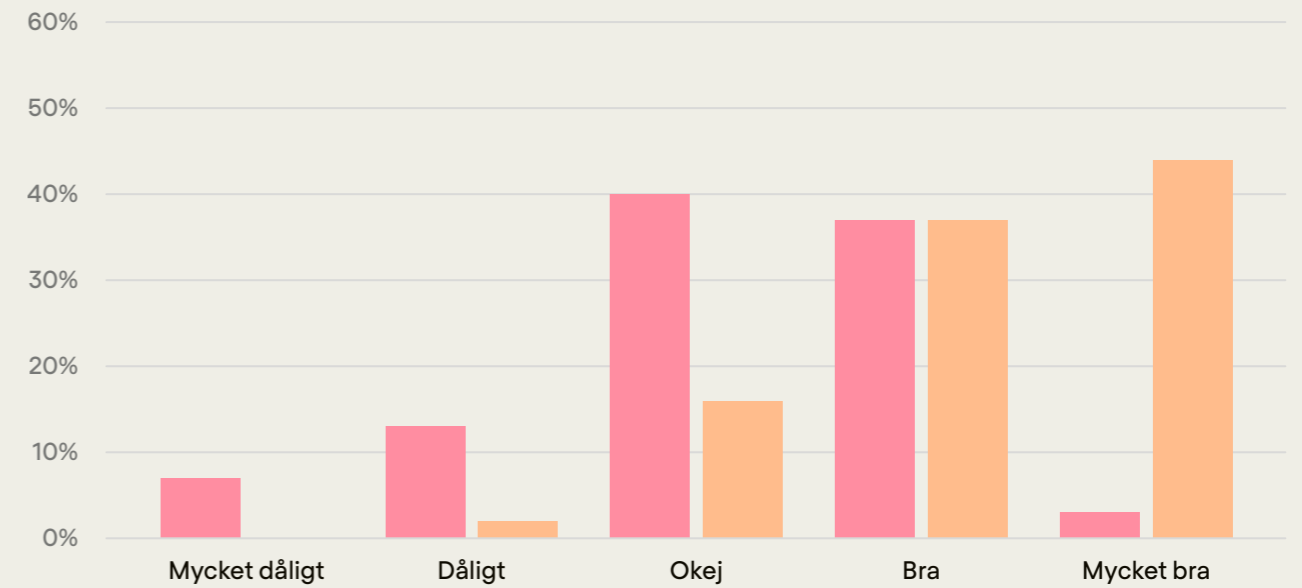
av unga med stark socioekonomisk bakgrund upplever livet i stort som ganska eller mycket bra

... och upplever sig ha färre möjligheter att utvecklas

Skillnaderna mellan ungdomar från olika socioekonomisk bakgrund speglas ännu tydligare i hur de upplever sin potential att utvecklas med till exempel studier och jobb. Åtta av tio ungdomar med stark socioekonomisk bakgrund (81%) upplever sig ha stora möjligheter att utvecklas, medan motsvarande andel för ungdomar med svag socioekonomisk bakgrund är det motsatta, endast två av tio (20%).

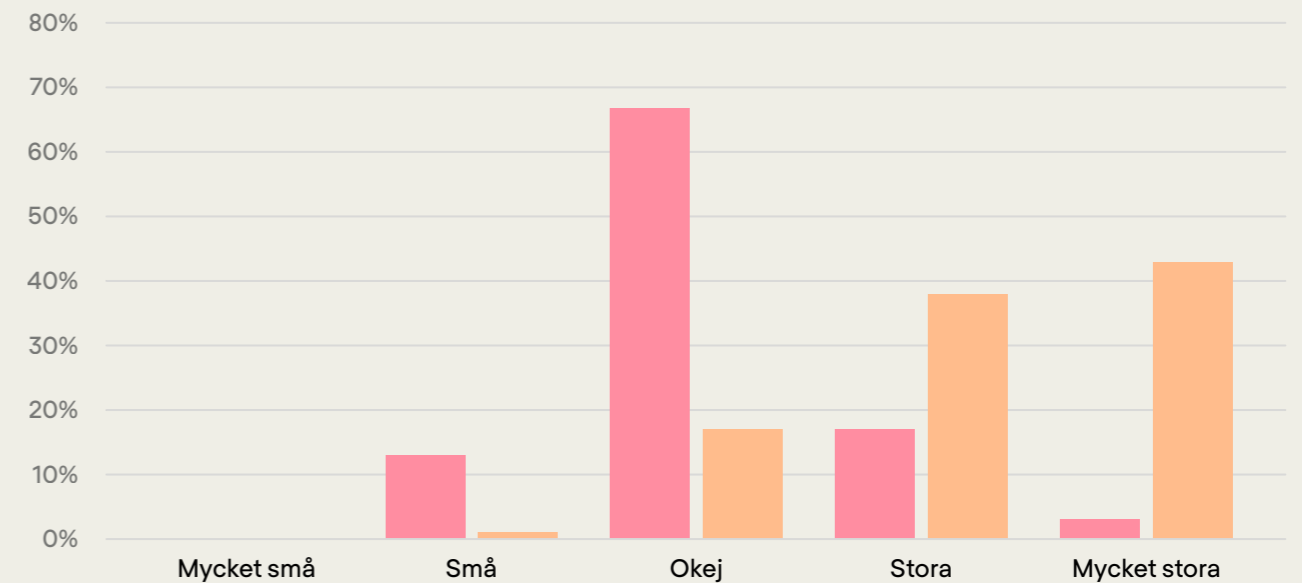
Fråga: Hur känner du att ditt liv ser ut i dag, som helhet?

■ Svag socioekonomisk bakgrund ■ Stark socioekonomisk bakgrund

Fråga: Hur ser du på dina möjligheter att utvecklas framåt, till exempel med studier och jobb?

■ Svag socioekonomisk bakgrund ■ Stark socioekonomisk bakgrund

Bakgrundens betydelse för samhällsengagemang och framtidstro

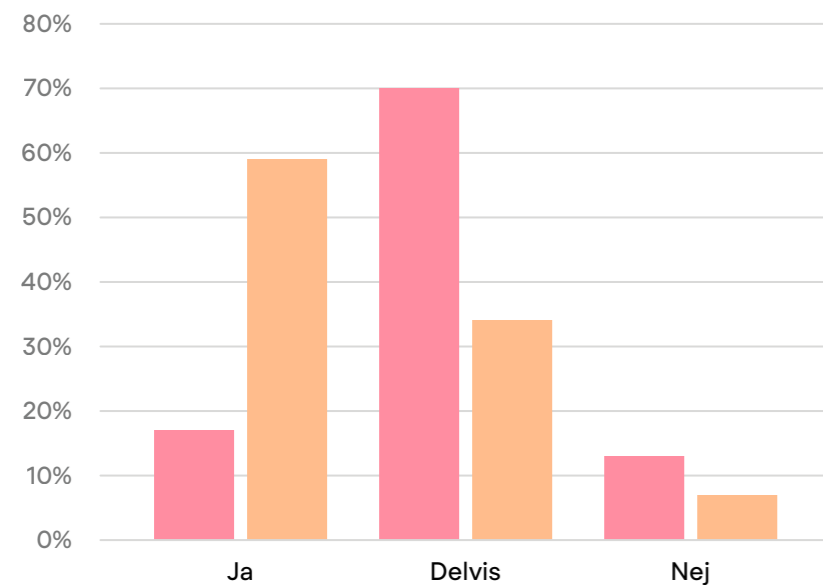
Ungdomar med svag socioekonomisk bakgrund känner inte att de kan bidra till samhället i samma utsträckning...

Majoriteten av ungdomar med svag socioekonomisk bakgrund upplever sig endast till viss del bidra till samhället (70%) och en av åtta (13%) att de inte har något alls att bidra med. För ungdomar med stark socioekonomisk bakgrund är det i jämförelse hälften så många som inte upplever sig bidra till samhället (7%), medan majoriteten (59%) upplever att de har saker att bidra med.

Fråga: Känner du att du har saker att bidra med till samhället?

■ Svag socioekonomisk bakgrund ■ Stark socioekonomisk bakgrund

13%
av unga med svag socioekonomisk bakgrund upplever sig inte kunna bidra till samhället

... och upplever större oro inför sin egen framtid

Synen på den egna framtiden ser också markant annorlunda ut när vi jämför ungdomar utifrån socioekonomisk bakgrund. Ungdomar med svag socioekonomisk bakgrund känner sig i betydligt större utsträckning oroliga inför framtiden (en av tre är mer oroliga än hoppfulla) jämfört med ungdomar med stark socioekonomisk bakgrund. Ett resultat som sannolikt hör samman med tidigare nämnda insikter så som att de upplever sina möjligheter att utvecklas som färre och en större osäkerhet kring sitt bidrag till samhället.

7%

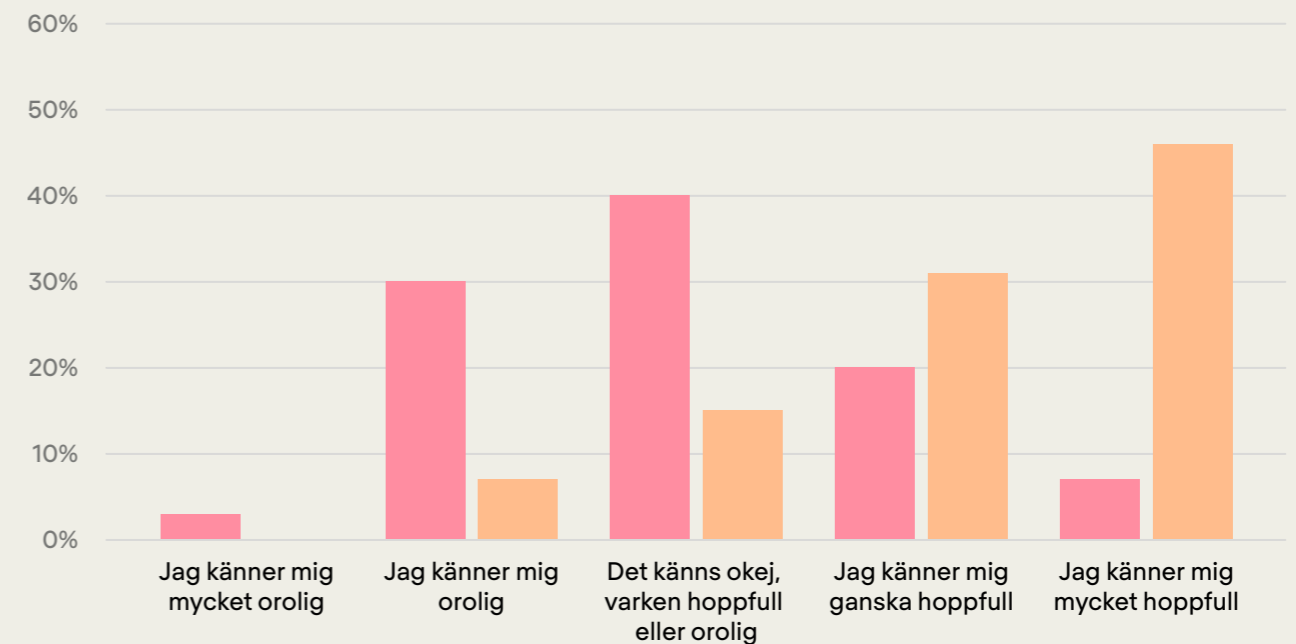
av unga med stark socioekonomisk bakgrund är oroliga för framtiden

33%

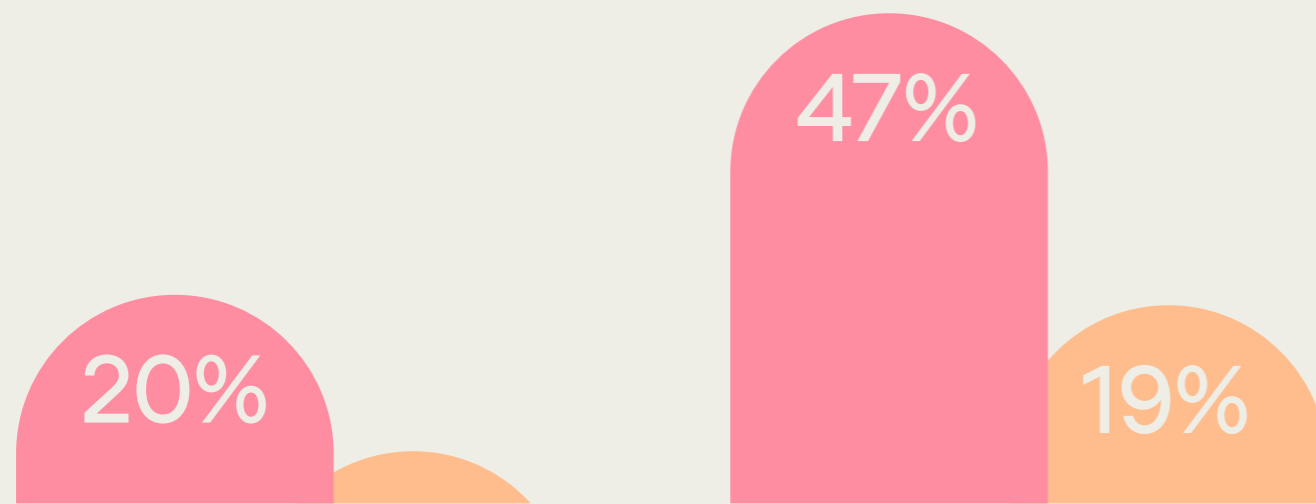
av unga med svag socioekonomisk bakgrund känner oro för framtiden och två av fem (40%) är varken hoppfulla eller oroliga

Fråga: Hur känner du inför din framtid?

■ Svag socioekonomisk bakgrund ■ Stark socioekonomisk bakgrund

Tillgång till vägledning och vuxenstöd

Andel som inte vet hur de ska gå tillväga för att nå sina drömmar och mål

Saknar vägledning. En av fem ungdomar med svag socioekonomisk bakgrund (20%) saknar de rätta verktygen för att jobba mot sina drömmar och mål. Det är fyra gånger fler än motsvarande siffra bland ungdomar med stark socioekonomisk bakgrund (5%).

Andel som saknar kontakter för att hjälpa till med exempelvis extrajobb/praktikplats

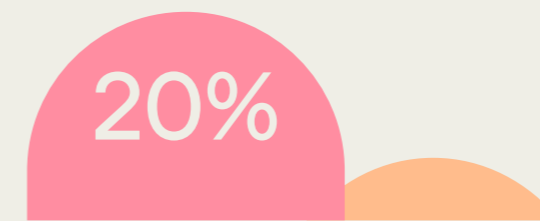
Mindre kontaktnät. Nästan hälften (47%) med svag socioekonomisk bakgrund saknar tillgång till kontakter för att komma in på arbetsmarknaden. Samma siffra för ungdomar med stark socioekonomisk bakgrund är knappt en av fem (19%).

■ Svag socioekonomisk bakgrund ■ Stark socioekonomisk bakgrund

Fråga 1: Vet du vad du kan göra, och hur du ska göra för att nå dina drömmar och mål?

Fråga 2: Har du kontakter som till exempel kan hjälpa dig med ett sommar- eller extrajobb eller praktikplats?

Nedbrytning: Socioekonomisk bakgrund + Svarat "Nej"

Andel som saknar en närvarande vuxen att prata med och gå till när de har problem

Saknar en närvarande vuxen. En av fem ungdomar med svag socioekonomisk bakgrund (20%) saknar en vuxen att gå till för att få stöd och råd. Samma siffra för ungdomar med stark socioekonomisk bakgrund är en av tjugo (6%).

Fråga 3: Finns det någon vuxen i din närhet som lyssnar på dig och som du kan gå till när du har problem?

Nedbrytning: Socioekonomisk bakgrund + Svarat "Nej"

Del 3.

Närvarande vuxna

Närvarande vuxna

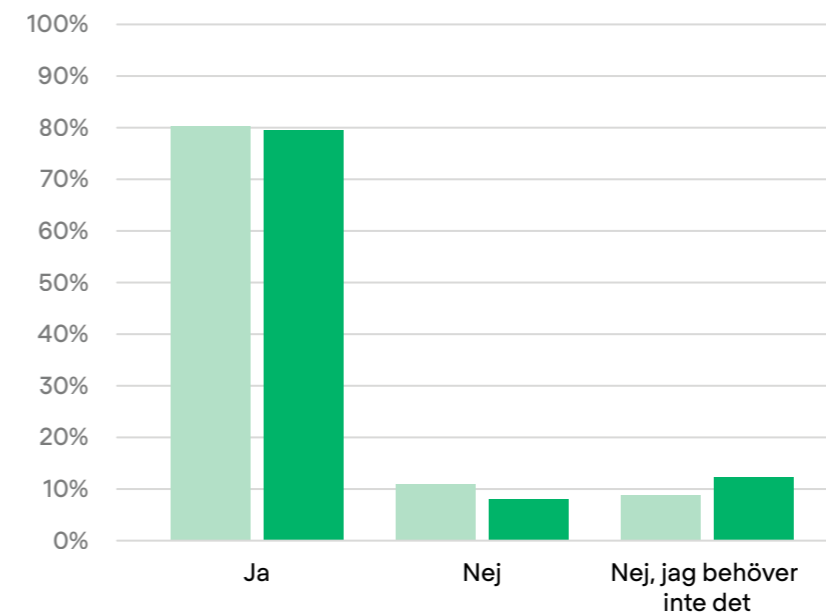
I studien Förebildseffekten 2023 pekade resultaten på att unga med närvarande vuxna i sitt liv generellt har bättre självkänsla och upplever färre hinder i livet jämfört med unga som saknar närvarande vuxna. Dels genom att vara ett emotionellt stöd, men även genom att möjliggöra för unga att ta sig in på arbetsmarknaden och därmed lägga grunden till ett bra framtida liv.

Resultaten kopplade till vuxennärvaro har vi följt upp och undersökt vidare i årets studie genom att ytterligare gräva i vilka dessa personer är samt huruvida unga upplever att de har ett behov av fler närvarande vuxna i sitt liv.

På följande sidor fördjupar vi oss i några av studiens resultat kring ungas liv, utvecklingsmöjligheter och framtidsutsikter utifrån vuxennärvaro.

Fråga: Finns det någon vuxen i din närhet som lyssnar på dig och som du kan gå till när du har problem?

■ 2023 ■ 2024

80%

av unga 13–17 år har en närvarande vuxen i sitt liv

Unga som...

Har närvarande vuxna

- Utgör **80%** av respondenterna i studien
- Jämn könsfördelning
- Överrepresentation av unga med stark socioekonomisk bakgrund
- **20%** upplever att vem de är hindrar dem från att nå sina drömmar och mål
- **1%** upplever sig ha mycket små eller små möjligheter att utvecklas
- **7%** känner sig mer oroliga än hoppfulla inför sin framtid

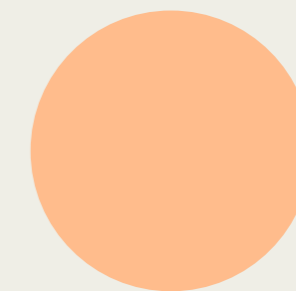
Saknar närvarande vuxna

- Utgör **8%** av respondenterna i studien
- Fler tjejer än killar
- Överrepresentation av unga med svag socioekonomisk bakgrund
- **35%** upplever att vem de är hindrar dem från att nå sina drömmar och mål
- **19%** upplever sig ha mycket små eller små möjligheter att utvecklas
- **26%** känner sig mer oroliga än hoppfulla inför sin framtid

Inte behöver närvarande vuxna

- Utgör **12%** av respondenterna i studien
- Fler killar än tjejer
- Överrepresentation av unga med svag socioekonomisk bakgrund
- **24%** upplever att vem de är hindrar dem från att nå sina drömmar och mål
- **5%** upplever sig ha mycket små eller små möjligheter att utvecklas
- **12%** känner sig mer oroliga än hoppfulla inför sin framtid

På följande sidor fördjupar vi oss i några av studiens resultat utifrån vuxennärvaro för att se hur det påverkar ungas liv.

Vilka är de närvarande vuxna i ungas liv?

Föräldrar och vuxna släktingar

Egna föräldrar/vårdnadshavare och vuxna släktingar utgör i störst utsträckning de närvarande vuxna i ungdomars liv. Tre av fyra (75%) av de som har en närvarande vuxen svarar att de går till sina föräldrar för att bli lyssnade på och få stöd. Ett resultat som inte förvånar med tanke på att unga i dag står nära och gärna umgås med sin familj.

Vuxna i skolan

En av fem unga (21%) vänder sig till en lärare, och knappt en av sex (16%) till annan skolpersonal för stöd från en närvarande vuxen. Skolan har en given plats i ungas vardag och är för en del förknippad med negativa känslor som stress, betygshets eller i värsta fall mobbning. Problem som kanske upplevs lättare att prata om med en vuxen som också befinner sig i skolvärlden.

Vuxna i umgängeskretsen

Knappt en av fyra vänder sig till vuxna familjevänner (24%) och kompisars föräldrar (23%) för att få stöd från en närvarande vuxen. Personer som sannolikt funnits med i ungas liv en längre period och som de hunnit bygga upp ett förtroende till.

Vuxna förebilder/mentor

Att unga influeras och inspireras av personer de ser upp till är inget nytt. En av sju unga (15%) vänder sig till en vuxen förebild eller mentor för stöd från en närvarande vuxen. Ungdomar som deltagit i någon av Mentors verksamheter uppger i större utsträckning att de har en vuxen förebild eller mentor som de kan söka sig till för råd och stöd jämfört med unga i stort. Det gäller i synnerhet unga som deltagit i Mentorprogram (19%) och Mentor Boost (24%).

Vuxna tränare/ledare

Slutligen finner vi även idrottsledare, fritidsledare och andliga ledare på listan över närvarande vuxna i ungas liv. Personer som unga möter i sammanhang som de själva valt att befinna sig i till skillnad från givna sammanhang som familjen eller skolan. Sannolikt är delade intressen, värderingar eller tro faktorer som gör det lättare för unga att finna stöd eller anförtro sig åt en vuxen tränare eller ledare.

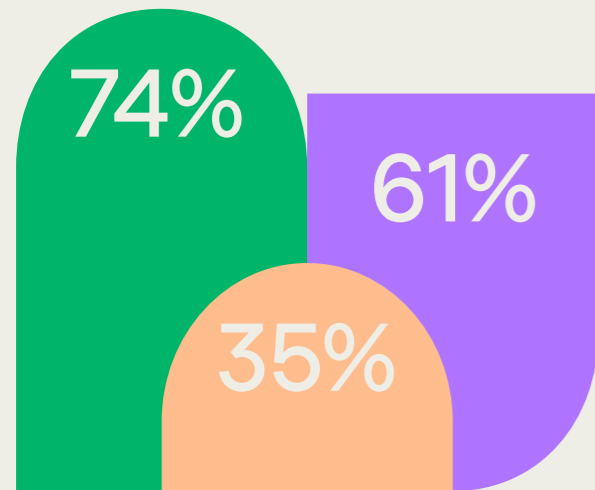
75%

av unga med en närvarande vuxen söker oftast stöd hos sina föräldrar

Närvarande vuxen	Andel
1. Min förälder/vårdnadshavare	75%
2. Vuxen släkting	32%
3. Familjevän	24%
4. Min kompis förälder/vårdnadshavare	23%
5. Lärare	21%
6. Skolpersonal som inte är lärare (ex. kurator, SYV)	16%
7. Annan vuxen förebild (ex. mentor)	15%
8. Idrottsledare/tränare	11%
9. Fritidsledare (ex. ledare på ungdomsgård)	5%
10. Andlig ledare (ex. konfirmationsledare, imam)	5%

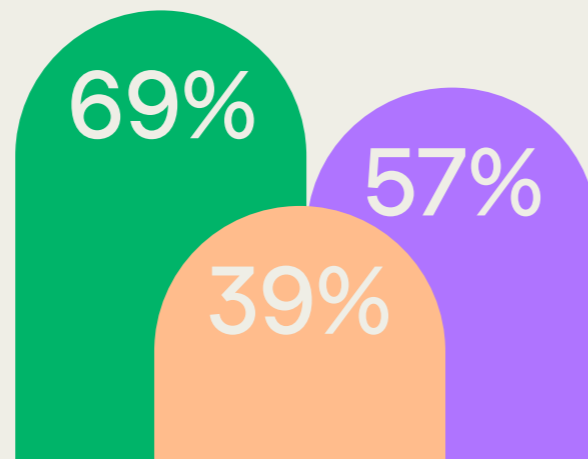

Varför behövs närvarande vuxna?

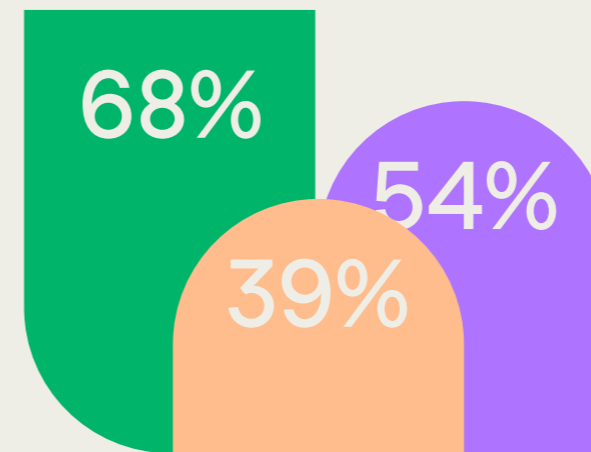
Andel som upplever livet i stort som mycket bra/bra

Livet som helhet upplevs bättre. Nästan tre av fyra unga med en närvarande vuxen (74%) upplever livet som mycket bra eller bra. Samma siffra för unga som saknar en närvarande vuxen är en av tre (35%).

Andel som ser mycket/ganska hoppfullt på sin egen framtid

Mer hoppfulla framtidsutsikter. Två av tre unga med en närvarande vuxen (69%) känner sig hoppfulla inför sin framtid, jämfört med endast två av fem unga som saknar en närvarande vuxen (39%).

Andel som upplever sig ha mycket stora/stora möjligheter att utvecklas

Större utvecklingsmöjligheter. Två av tre unga med en närvarande vuxen upplever sig ha mycket stora/stora möjligheter att utvecklas (68%) jämfört med två av fem unga som saknar en närvarande vuxen (39%).

■ Har närvarande vuxen ■ Saknar närvarande vuxen ■ Behöver inte närvarande vuxen

Fråga 1: Hur känner du att ditt liv ser ut i dag, som helhet?

Fråga 2: Hur ser du på dina möjligheter att utvecklas framåt, till exempel med studier och jobb?

Nedbrytning: Närvarande vuxen + sammanslagning av alternativ "mycket stora/mycket bra" och "bra/stora"

Fråga 3: Hur känner du inför din framtid?

Nedbrytning: Närvarande vuxen + sammanslagning av alternativ "mycket hoppfull" och "ganska hoppfull"

Behov av fler närvarande vuxna i ungdomars liv

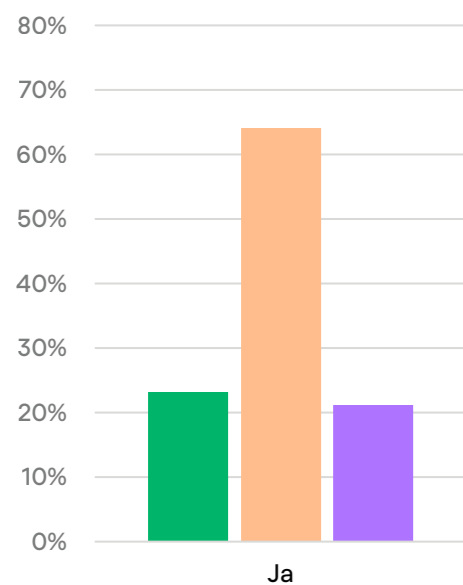
Tidigare i rapporten presenterade vi att en av fyra ungdomar i stort (26%) upplevt minst ett tillfälle när de behövt stöd av en vuxen men inte fått det. Tjejer upplever oftare att det finns tillfällen när de saknar vuxenstöd (30%) jämfört med killar (20%). Samtidigt som tjejer även uttrycker ett större behov av fler närvarande vuxna i sitt liv (25%) jämfört med killar (16%).

I graferna nedan ser vi tydligt att unga som i dag saknar närvarande vuxna uttrycker störst behov av ett ökat stöd. Samtidigt som en av fem unga som har närvarande vuxna i sitt liv (23%) också upplever tillfällen när de inte fått det vuxenstöd de behövt. Resultaten pekar på att behovet av närvarande vuxna fortsatt är stort, och att unga inte kan få för många närvarande vuxna i sina liv.

25%

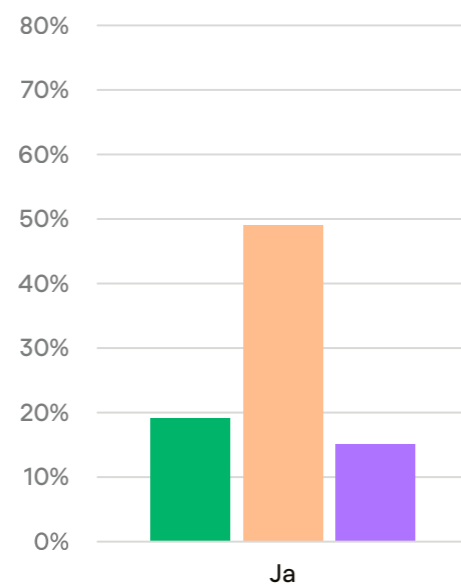
tjejer skulle vilja ha fler närvarande vuxna i sitt liv, jämfört med 16% av killar.

Fråga: Finns det tillfällen när du behöver stöd av en vuxen men inte får det?

■ Har närvarande vuxen ■ Saknar närvarande vuxen ■ Behöver inte närvarande vuxen

Fråga: Skulle du vilja ha fler närvarande vuxna i ditt liv som inte är en förälder/vårdnadshavare?

En mentor är en förebild

Bli en förebild för en ungdom – hör av dig till oss på mentor.se så berättar vi mer!

Avslutande ord

I Mentors rapport Förebildseffekten 2024 presenteras data kring ungdomars upplevda mående, utvecklingsmöjligheter och framtidsutsikter. Majoriteten av frågorna som ställts är identiska med den föregående studien Förebildseffekten 2023, vilket gör att vi kan jämföra hur ungdomar svarar över tid. Tidsjämförelsen visar på vissa förändringar som kan tyckas gå i motsatt riktning. Nämligen att unga upplever att livet som helhet känns något bättre, samtidigt som den egna framtiden upplevs något mer oviss. Två resultat som Ungdomsbarometerns årliga studie med målgruppen bekräftar, där en förklaring tros ligga i att ungdomar vänder sitt fokus inåt på det egna måendet när samtiden och framtiden upplevs oviss till följd av exempelvis kriminalitet, krig och klimathot.

En grupp som utmärker sig i stor utsträckning är unga med svag socioekonomisk bakgrund. De upplever sig ha färre utvecklingsmöjligheter och känner större oro kring den egna framtiden jämfört med unga med en stark socioekonomisk bakgrund. Vidare saknar de närvarande vuxna och kontakter inom arbetslivet i större utsträckning. Samtidigt som vi bör vara försiktiga med att dra orsakssamband, så indikerar studiens resultat att unga med svag socioekonomisk bakgrund upplever större hinder för att uppnå sin fulla potential samtidigt som de oftare står ensamma i att hantera dessa utmaningar.

Slutligen visar resultaten på att närvarande vuxna i ungdomars liv kan ha en positiv inverkan på deras upplevda utvecklingsmöjligheter och framtidsutsikter. Behovet av att ge fler ungdomar tillgång till närvarande vuxna är därmed fortsatt stort, i synnerhet inom de grupper som i dag oftare står utan.

Redaktion

Ansvarig utgivare: Cecilia Bernard, Generalsekreterare Mentor Sverige

Projektledare Mentor Sverige: Filippa Bejhed och Sofia Kacim

Projektledare Ungdomsbarometern: Cecilia Wahlgren

Form: Sofie Jonsson, Ungdomsbarometern

i Mentor Sverige

Mentor Sverige är en ideell organisation som får unga att växa, bli starka och tro på sig själva med hjälp av mentorskap.

Våra mentorer och förebilder frigör ungdomars potential genom att lyssna, uppmuntra och inspirera för att tillsammans skapa ett samhälle där alla får chansen att utvecklas och där ingen lämnas utanför.

Appendix

Metod

Metodbeskrivning

Undersökningen genomfördes i form av en digital enkätstudie som samlades in i klassrum under livesändningen av Mentor Inspo Mega (Sveriges största digitala skolevent för högstadiet och gymnasiet).

Fältperioden för studien var 4 juni–12 juni 2024. Totalt besvarade 856 respondenter studien, på 54 skolor runt om i landet. Samtliga respondenter är anonyma och datamaterialet har hanterats i enlighet med GDPR.

Målgrupp

Respondenterna är mellan 13 och 17 år gamla, med viss spridning geografiskt i landet.

Respondenternas fördelning gällande kön, ålder och familjeekonomi:

Kön	Andel
Tjejer	53%
Killar	44%
Identifierar sig inte som kille eller tjej	2%
Vill inte ange	2%

Ålder	Andel
<12 år	0%
13 år	10%
14 år	27%
15 år	34%
16 år	14%
17 år	16%
>18 år	0%

Familjeekonomi	Andel
1. Högst upp – mest pengar	6%
2.	24%
3.	44%
4.	5%
5. Längst ner – minst pengar	1%
Vet inte	13%
Vill inte svara	6%

Fråga könsfördelning (tabell): Hur identifierar du dig? Fråga åldersfördelning (tabell): Hur gammal är du?

Fråga familjeekonomi (tabell): Föreställ dig alla personers ekonomier som en stege. Om du tänker på din familjs ekonomi i jämförelse med samhället i stort, var skulle du placera din familj på den skalan?

Mentor Sverige är en ideell organisation som arbetar med mentorskap för ungdomar.

Läs mer på mentor.se och följ oss i våra sociala kanaler.

Instagram / YouTube / LinkedIn /
Facebook / TikTok